

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platné právní úpravy a odůvodnění hlavních principů navrhované úpravy

Předkládaný návrh zákona je doprovodným zákonem k zákonu o ukončení důchodového spoření, s nímž se současně předkládá k projednání. Hlavním účelem tohoto návrhu zákona je zejména zajistit obsahový soulad zákona o ukončení důchodového spoření s ostatními platnými zákony České republiky. Zejména pak tento návrh zákona obsahuje úpravu související se procesem ukončování důchodového spoření, tj. v příslušných právních předpisech zohledňuje možnost doplacení pojistného na důchodové pojištění za dobu existence povinnosti platit pojistné na důchodové spoření. Rovněž obsahuje návrh právní úpravy daňového režimu prostředků vyplacených účastníkům z důchodového spoření.

Zrušením systému důchodového spoření (tzv. II. penzijního pilíře) se doplňkové penzijní spoření podle zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů, stává v podstatě jediným systémem individuálního spoření na stáří (systém penzijního připojištění podle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů, je uzavřen pro nové účastníky). Je proto nutné současně se zákonem o ukončení důchodového spoření přijmout opatření, která povedou k zatraktivnění tohoto penzijního systému, a to jak z hlediska nabízení doplňkového penzijního spoření penzijními společnostmi, tak z hlediska účastníka a zájemce. Zejména je potřeba systém doplňkového penzijního spoření otevřít a nabídnout co nejširšímu okruhu zájemců. Není důvodné limitovat účast v systému dosažením zletilosti, a to i s ohledem na neexistenci obdobného omezení u jiných finančních produktů. Proto se navrhuje systém doplňkového spoření otevřít pro všechny zájemce bez omezení věku.

Má-li systém doplňkového penzijního spoření skutečně sloužit jako doplňkový zdroj příjmů ve stáří, je potřeba účastníky motivovat k postupnému výběru naspořených prostředků prostřednictvím penze namísto jednorázového výběru. Navrhuje se tedy, aby i penze vyplácená po dobu delší než 10 let byla stejně jako doživotní penze osvobozena od daně z příjmů. Za účelem zachování jednotného daňového režimu u podobných produktů se tato změna vztahuje i na penze z penzijního připojištění se státním příspěvkem a soukromého životního pojištění.

Dále je systém potřeba upravit tak, aby umožňoval vyšší výnosy pro účastníky za účelem akumulace dostatečných prostředků pro zabezpečení na stáří. Z toho důvodu se zmírňují

některé přísné limity pro investování a rozšiřuje se okruh investičních nástrojů, přičemž je kladen důraz na zachování obezřetnosti při investování prostředků účastníků.

Současně je potřeba reagovat na situaci, kdy některá pravidla kladená na penzijní společnosti nemotivují k nabízení doplňkového penzijního spoření nebo na ně kladou nadměrné kapitálové požadavky. Rovněž také dochází i ke změnám, které souvisejí s dosavadními zkušenostmi s touto právní úpravou a u nichž vyvstala potřeba jejich zpřesnění či úpravy.

Předkládaným návrhem zákona se mění tyto právní předpisy:

1. zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,
2. zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
3. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
4. zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů,
5. zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
6. zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů,
7. zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů,
8. zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů,
9. zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů,
10. zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,
11. zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
12. zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
13. zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů,
14. zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
15. zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů,
16. zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
17. zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů,
18. zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů,
19. zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů,
20. zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů,
21. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
22. zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů,
23. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
24. zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů,
25. zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů,
26. zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů,

27. zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
28. zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Hlavním cílem navrhovaného zákona je zajistit soulad ukončení důchodového spoření a s tím souvisejících možností účastníka ohledně doplacení pojistného na důchodové pojištění s celým právním řádem České republiky. Je nezbytné zohlednit v ostatních právních předpisech zánik tohoto fondového systému.

Dále návrh s ohledem na zájem státu na vytváření příznivých podmínek pro tvorbu dlouhodobě finančně udržitelných a sociálně přiměřených důchodů a udržitelnosti veřejných financí, upravuje oblast tzv. III. penzijního pilíře, aby motivoval účastníky k dlouhodobému individuálnímu spoření na stáří. Je nezbytné posilovat atraktivitu doplňkového penzijního spoření a jeho schopnost zhodnocovat prostředky účastníků.

Jak je již vysvětleno v odůvodnění k návrhu zákona o ukončení důchodového spoření, je celý proces ukončení důchodového spoření navržen tak, aby byl respektován roční cyklus placení pojistného na důchodové pojištění a také zajištěn dostatečný časový prostor pro veškerou potřebnou administraci související s likvidací důchodových fondů. Návrh tohoto tzv. změnového zákona je součástí úpravy ukončení důchodového spoření, a je tudíž nezbytné, aby oba návrhy byly schváleny společně tak, aby nebyl ohrožen navrhovaný termín nabytí účinnosti, tj. dnem 1. ledna 2016, a současně poskytnuta dotčeným subjektům alespoň minimální legisvakance.

Z důvodů výše uvedených se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky vyslovila s navrhovaným zákonem souhlas v prvním čtení, v souladu s § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Dále odkazujeme na zhodnocení v obecné části důvodové zprávy k návrhu zákona o ukončení důchodového spoření.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona je slučitelný s právem Evropské unie. Důchodové systémy jsou ve výhradní kompetenci členských států.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona respektuje požadavky vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona je v souladu s Dohodou o Evropském hospodářském prostoru.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Vzhledem k neexistujícímu průzkumu veřejného mínění byly provedeny odhady nákladů státního rozpočtu na státní příspěvek při otevření systému doplňkového penzijního spoření pro všechny zájemce bez omezení věku na základě odhadů, předpokladů a porovnání minimálních a maximálních nákladů. Při výpočtu těchto nákladů se vycházelo z předpokladu, že do systému v prvním roce vstoupí 16 000¹ dětí (tj. účastníků ve věku 0-18 let), které se rozdělily do kategorií podle věku a podle výše státního příspěvku, na který by měly nárok. Dále se vycházelo z hypotézy, že po narození dítěte nemají rodiče dostatek prostředků na přispívání na doplňkové penzijní spoření, neuvažují nad důchodem, ale nad základním zabezpečením malého dítěte. Rodiče se pak více zajímají o další možnosti jeho zabezpečení do budoucna s přibývajícím věkem dítěte. Zároveň se předpokládalo, že rodiče dítěte mají nejvyšší příjmy mezi 40-60 rokem, kdy jsou na vrcholu kariéry a kdy už je dítě starší. Počet dětí v nižším věku je také podle ČSÚ nižší než počet dětí ve vyšším věku. Předpokládá se, že nejčastější příspěvky budou ve výši 300 Kč, aby bylo dosaženo na státní příspěvek (jinak není motivace pro děti spořit - důchod příliš daleko), ale zřídka kdy příspěvek přesáhne 700 Kč, což lze odvodit vzhledem k nynějším průměrným příspěvkům stávajících účastníků doplňkového penzijního spoření (cca 690 Kč).

Pro 16 000 účastníků ve věku 0-18 let by náklady státního rozpočtu na státní příspěvek v případě průměrného příspěvku účastníků 500 Kč při výše uvedených předpokladech představovaly 24 960 000 Kč v prvním roce. Pokud by státní příspěvek pro všechny účastníky (16 000) představoval minimálních 90 Kč (tj. účastnický příspěvek 300 Kč), náklady na státní příspěvek by byly 17 280 000 Kč v prvním roce. Při maximálním státním příspěvku 230 Kč (tj. účastnický příspěvek 1000 Kč) by náklady státu v prvním roce představovaly 44 160 000 Kč. Nepředpokládalo se, že by byly účastnické příspěvky nižší než 300 Kč, protože bez státního příspěvku by v této věkové kategorii nebyl nikdo motivován vstoupit do III. pilíře. V případě, že by někteří přispívali méně než 300 Kč, náklady pro stát za tyto účastníky by byly nulové.

Předpoklad, že by do systému vstoupilo v prvním roce 16 000 účastníků ve věku 0-18 let, byl doplněn tak, že následující roky by se zvyšoval počet účastníků v tomto věkovém rozmezí buď o 2000, nebo by se počet zvyšoval klesajícím tempem (přírůstek by byl každý rok nižší).

---

¹ V roce 2013 vstoupilo do účastnických fondů 1 035 osob ve věku 18-19 let z celkového počtu 98 tisíc osob v této kategorii žijící v ČR, což představuje zhruba 1 %. Předpokládá se, že v roce 2013 žilo v ČR téměř 2 mil. osob do 18 let. Odhadujeme, že méně než 1 % bude mít zájem o III. pilíř. Předpokládáme tedy 16 000 účastníků (0,8 %).

Předkladatel návrhu zákona pokládá za nejpravděpodobnější variantu tu, kdy náklady porostou klesajícím tempem, stejně jako roční přírůstek účastníků, přičemž většina těchto účastníků by platila účastnický příspěvek ve výši okolo 500 Kč měsíčně. V prvním roce by za těchto předpokladů byly náklady státního rozpočtu na státní příspěvky necelých 25 milionů Kč a každý následující rok by rostly o 1,5 mil.

Náklady státního rozpočtu vyplývající z rozšíření osvobození od daně z příjmů u výplaty penzí na dobu min. 10 let budou dle odhadů předkladatele zanedbatelné. V systému doplňkového penzijního spoření je počet účastníků, kteří již čerpají dávky, v řádu stovek, přičemž tito ve většině případů čerpají dávky splňující podmínky tzv. předdůchodu, a tedy se jedná o dávky na dobu kratší než 10 let. Ze zkušenosti s čerpáním penzí v systému penzijního připojištění, kdy penze čerpá zhruba 1% účastníků, lze dovozovat, že ani u penzí se sjednanou dobou výplaty delší než 10 let v systému doplňkového penzijního spoření nedojde k významnému nárůstu jejich podílu. V systému penzijního připojištění podle penzijních plánů vzniklých v minulosti mohou existovat možnosti čerpání penze na dobu určitou. Odhaduje se však, že jejich počet bude zanedbatelný. Podle výroční zprávy České asociace pojišťoven představovalo pojištění důchodu v roce 2013 3,4% pojistného trhu. I u tohoto produktu tak lze očekávat, že dopad osvobození více než desetiletých penzí od daně z příjmu nebude představovat významný odpad do státního rozpočtu. Navíc vzhledem k přetrvávajícímu prostředí nízkých úrokových měr lze očekávat, že výnosy, jež jsou předmětem zdanění, budou minimální. Srážková daň z výnosu z prostředků v doplňkovém penzijním spoření bude představovat zanedbatelnou částku.

Ostatní ustanovení navrhovaného zákona nemají dopady do státního rozpočtu, ostatních veřejných rozpočtů, na podnikatelské prostředí ČR, ani sociální dopady či dopady na životní prostředí.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava nemá dopad na ochranu soukromí dotčených osob a neobsahuje ustanovení, která by zaváděla povinnosti ohledně vedení osobních údajů nad rámec již stávající úpravy u systému důchodového spoření a důchodového pojištění.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Vzhledem k tomu, že se jedná o doprovodný změnový zákon k zákonu o ukončení důchodového spoření, bylo posouzení korupčních rizik zhodnoceno již v rámci důvodové zprávy k návrhu zákona o ukončení důchodové spoření a platí i pro tento návrh. Úprava obsažená ve změnovém zákoně neobsahuje změny, které by představovaly korupční riziko.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první:

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K části druhé:

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K části třetí:

V návaznosti na zrušení důchodového spoření je tuto skutečnost nutné zohlednit i v zákoně o účetnictví.

K části čtvrté:

K bodům 1 a 2

Do okruhu údajů vedených v registru pojištěnců Českou správou sociálního zabezpečení se doplňuje údaj o zaplacení doplatku na pojistném na důchodové pojištění, neboť tento údaj bude ovlivňovat výpočet důchodů z důchodového pojištění.

K bodu 3

Jedná se o terminologickou úpravu v návaznosti na zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě; navrhovaná úprava byla opomenuta v zákoně č. 250/2014 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o státní službě.

K bodu 4

Zrušuje se nadbytečná povinnost (v důsledku ukončení důchodového spoření) pro osobu účastnou důchodového pojištění dobrovolně na základě své přihlášky uvádět v této přihlášce, že je účastna též důchodového spoření.

K bodu 5

Místo již neaktuální úpravy (v důsledku ukončení důchodového spoření) o volbě způsobu stanovení procentní výměry starobního důchodu, který je přiznáván účastníku důchodového spoření místo zaniklého invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně při dosažení věku 65 let nebo důchodového věku, je-li vyšší, se zakotvuje povinnost žadatele o přiznání starobního důchodu uvádět v žádosti o přiznání důchodu údaj o tom, zda byl či nebyl účasten důchodového spoření, a to vzhledem k dopadům této účasti na stanovení výše důchodu podle navrhovaného nového ustanovení § 105c zákona o důchodovém pojištění.

K části páté:

K čl. V

K bodu 1

V souvislosti s rušením II. pilíře důchodového systému a s tím související snahou posílit spoření občanů ve III. pilíři důchodového systému se navrhuje osvobození příjmů v podobě penze vyplácené po dobu nejméně 10 let.

V návaznosti na jednotný přístup ke všem penzijním produktům se navrhuje obdobné kritérium aplikovat i na jiné obdobné produkty, které jsou spojeny s výplatou peněžních prostředků ve stáří.

Navrhuje se rovněž explicitní úprava penzi z doplňkového penzijního spoření v § 4 odst. 1 písm. l bod 1, a to vzhledem k doplnění osvobození penzí s délkou trvání nejméně deset let. Důvodem je skutečnost, že tyto penze na dobu určenou lze na základě § 19 zákona č. 427/2011 Sb. vyplácet přímo z doplňkového penzijního spoření.

K bodu 2

V souvislosti se zrušením zákona o pojistném na důchodové spoření je zapotřebí vypořádat prostředky účastníků důchodového spoření, které mají uloženy u fondů důchodového spoření. V úvahu připadají dva různé způsoby tohoto vypořádání, kdy volba mezi nimi je na účastnících samotných.

Prvním z nich je převedení jejich stávajících prostředků z druhého důchodového pilíře do třetího důchodového pilíře a druhým převedení prostředků na bankovní účet, který sám účastník určí.

Pokud by byl tento příjem zdaňován, jednalo by se o zdanění kapitálového výnosu, tj. částky příjmu, která převyšuje uhrazené pojistné na důchodové spoření.

S ohledem na poměrně nízké očekávané výnosy není z hlediska doprovodné administrativní zátěže racionální, aby se takový příjem zdaňoval. Administrativní náklady spojené se správou takového zdanění (ať již na straně soukromých subjektů či na straně správce daně) by v porovnání částky inkasa byly neúměrné.

K bodu 3

Návrh zákona o ukončení důchodového spoření počítá s tím, že k 1. lednu 2017 by již neměl existovat žádný fond penzijní společnosti podle zákona upravujícího důchodové spoření. V návaznosti na toto je tedy ustanovení § 17 odst. 1 písm. e) v části, která se týká fondů důchodového spoření, nadbytečná. V určitých raritních případech je možné, aby i po tomto datu existoval fond penzijní společnosti podle zákona upravujícího důchodové spoření. Tyto případy jsou řešeny prostřednictvím přechodného ustanovení.

K bodu 4

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K bodu 5

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K bodu 6

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K bodu 7

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. se navrhuje též odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření.

K čl. VI

K bodu 1

Navrhuje se standardní přechodné ustanovení, kdy změny provedené tímto zákonem budou poprvé aplikovány až od zdaňovacího období, které započalo ode dne účinnosti dané změny.

K bodu 2

Toto přechodné ustanovení řeší eventualitu, kdy by po 31. prosinci 2016 existoval fond penzijní společnosti podle zákona upravujícího důchodové spoření (v zásadě je dáno pouze výjimečnými situacemi).

K části šesté:

K čl. VII

K bodu 1

Vypouští se nadbytečná část ustanovení, neboť po vypuštění úpravy týkající se důchodového spoření se v zákoně dále jinak nestanoví.

K bodu 2

Do okruhu zaměstnanců jako poplatníků pojistného se výslovně doplňují státní zaměstnanci podle zákona o státní službě, neboť toto doplnění provedené zákonem č. 250/2014 Sb. bylo zmatečné (zákon č. 250/2014 Sb. totiž vycházel ze znění, které mělo nabýt v návaznosti na jedno inkasní místo dnem 1. ledna 2015, avšak projekt jednoho inkasního místa podle zákona č. 458/2011 Sb. byl zákonem č. 267/2014 Sb. zrušen, a to již s účinností od 31. prosince 2014); bod 12 byl přitom do zákona vložen již zákonem č. 309/2002 Sb., avšak tato změna nenabyla účinnosti. Nejedná se přitom o věcnou změnu, neboť státní zaměstnanci jsou dosud poplatníky pojistného s využitím obecného „zbytkového“ ustanovení bodu 20 v § 3 odst. 1 písm. b) zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

K bodu 3

Sazby pojistného se v důsledku ukončení důchodového spoření a pojistného na důchodové spoření stanoví již bez zřetele k důchodovému spoření, tj. nikoliv již diferencovaně v závislosti na tom, zda poplatník pojistného byl či nebyl účasten důchodového spoření.

K bodu 4

Zrušuje se povinnost zaměstnavatele uvádět na přehledech podle § 9 též údaj o úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců účastných důchodového spoření pro nadbytečnost.

K bodům 5 a 11

Legislativně-technické úpravy reagující na zrušení odkazovaných ustanovení.

K bodům 6, 7, 9 a 10

Zrušují se ustanovení, která dosud upravovala dopady účasti na důchodovém spoření u osob samostatně výdělečně činných a osob dobrovolně účastných na důchodovém pojištění při stanovení pojistného na důchodové pojištění, resp. záloh na toto pojistné, a u povinností osob samostatně výdělečně činných.

K bodu 8

Zrušuje se nadbytečná povinnost zaměstnavatele uvádět na potvrzení o úhrnu vyměřovacích základů za kalendářní rok pro účely stanovení maximálního vyměřovacího základu údaj o tom, zda zaměstnanec je v kalendářním roce účasten důchodového spoření.

K čl. VIII

K bodu 1

Nové sazby pojistného na sociální zabezpečení stanovené bez zřetele na účast na důchodovém spoření se použijí poprvé pro odvod pojistného nebo záloh na pojistné za měsíc leden 2016. Pojistné na sociální zabezpečení včetně záloh na pojistné za období před rokem 2016, tj. za období před účinností navrhovaného zákona, se bude odvádět podle právní úpravy účinné před rokem 2016, tj. ještě se zřetelem na sazby stanovené vzhledem k účasti poplatníka na důchodovém spoření, i když odvod pojistného bude až po roce 2015. Jedná se o standardní přechodné ustanovení.

K bodu 2

Podle dosavadní právní úpravy měl zaměstnavatel povinnost uvádět na přehledech též údaj o úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, kteří jsou účastní důchodového spoření. Pokud zaměstnavatel tuto povinnost před rokem 2016 nesplnil, stanoví se, aby za nesplnění této povinnosti mohla být zaměstnavateli i po roce 2015 uložena sankce (pokuta) podle právní úpravy účinné před rokem 2016.

K bodu 3

V návaznosti na úpravy týkající se pojistného na důchodové spoření, kdy nedoplatky na pojistném na důchodové spoření zanikají dnem 31. prosince 2016, se obdobně stanoví, že ke stejnému dni zaniknou i nároky zaměstnavatele na vrácení přeplatku na pojistném na sociální zabezpečení, který vznikl v důsledku nesprávného stanovení pojistného na sociální zabezpečení vzhledem k účasti zaměstnance na důchodovém spoření.

K bodu 4

Vzhledem k tomu, že maximální vyměřovací základ za rok 2015 lze stanovit až po uplynutí tohoto kalendářního roku, stanoví se povinnost zaměstnavatele uvádět na potvrzení o úhrnu vyměřovacích základů za kalendářní rok podle § 15a odst. 3 zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti i v případě, kdy zaměstnavatel bude toto potvrzení vystavovat po roce 2015 za kalendářní rok (roky) před rokem 2016.

K části sedmé až deváté:

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. a zákona č. 426/2011 Sb. se navrhuje zohlednit tuto skutečnost v ostatních předpisech, kterých se to týká, tj. zejména odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření a důchodové spoření.

K části desáté:

K čl. XII

K bodům 1, 9, 10 a 14 až 16

V návaznosti na ukončení důchodového spoření se v zákoně o důchodovém pojištění zrušují ustanovení, která upravovala postup v případě, že účastník důchodového spoření měl nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a dosáhl věku 65 let, popřípadě důchodového věku, pokud by důchodový věk byl vyšší než 65 let. V tomto případě nedocházelo ze zákona k přeměně invalidního důchodu na starobní důchod, nýbrž k zániku nároku na tento invalidní důchod s tím, že tomuto pojištěnci vznikl nárok na starobní důchod, o který však musel

požádat. V této žádosti byl pak pojištěnec povinen uvést, zda požaduje stanovit procentní výměru starobního důchodu ve výši procentní výměry dosavadního invalidního důchodu za podmínky, že do státního rozpočtu odvedl 60 % prostředků naspořených v důchodovém spoření, nebo ve výši vypočtené podle obecných pravidel v případě účasti pojištěnce na důchodovém spoření, tj. za každý rok doby pojištění, která se kryje s účastí pojištěnce na důchodovém spoření, náleží 1,2 % výpočtového základu.

K bodům 2, 5, 7 a 17

V těchto bodech se reaguje na zavedení další možnosti vzniku nároku na starobní důchod od roku 2015 zákonem č. 267/2014 Sb., kdy nárok na starobní důchod vzniká nově též pojištěnci, který dosáhl věku aspoň o pět let vyššího, než je jeho obecný důchodový věk, pokud získal aspoň 15 let příspěvkové doby důchodového pojištění. V některých ustanoveních zákona o důchodovém pojištění nebylo na tuto novou úpravu adekvátně reagováno, což se nyní napravuje; dosavadní odkazy se upřesňují tak, aby se vztahovaly jen na možnost vzniku nároku na starobní důchod při získání celkové příspěvkové doby důchodového pojištění aspoň 30 let a dosažení obecného důchodového věku, která byla stanovena již před rokem 2015.

K bodům 3, 4, 6 a 8

V těchto bodech se v návaznosti na ukončení důchodového spoření zrušuje úprava, podle níž za dobu účasti na důchodovém spoření (po kterou platila pro pojištěnce nižší sazba pojistného na důchodové pojištění, tj. místo sazby 6,5 % byla sazba 3,5 % z vyměřovacího základu) se procentní výměra starobního důchodu stanoví v nižší sazbě, tj. místo v sazbě 1,5 % v sazbě 1,2 % výpočtového základu za každý celý rok doby pojištění, pokud se kryje doba účasti na důchodovém spoření s dobou účasti na důchodovém pojištění.

K bodu 11

Legislativně-technická úprava reagující na zrušení věty v ustanovení § 34 odst. 1.

K bodům 12 a 13

Zrušují se ustanovení, která u pozůstalostních důchodů reagovala na účast pojištěnce, po němž se pozůstalostní důchod stanoví, na důchodovém spoření.

K bodu 18

V ustanovení o převodu důchodových práv ve vztahu k důchodovému systému Evropské unie nebo jejích institucí se zrušuje úprava, která umožňovala převést kromě prostředků vyjadřujících hodnotu nároků získaných v důchodovém pojištění (v I. pilíři) též prostředky naspořené v důchodovém spoření, neboť po roce 2016 převod prostředků naspořených v důchodovém spoření již nebude fakticky přicházet v úvahu, protože penzijní společnosti výplatu prostředků účastníků ukončí do 31. prosince 2016.

K bodu 19

V návaznosti na ukončení důchodového spoření je třeba upravit postup při stanovení výše procentní výměry důchodů v případě, že pojištěnec byl v období let 2013 až 2015 účasten důchodového spoření a nedoplatil pojistné na důchodové pojištění, tj. rozdíl mezi pojistným v obecné sazbě a pojistným v nižší sazbě platné pro účastníky důchodového spoření. V tomto případě se bude výše procentní výměry starobního důchodu stanovovat podle právní úpravy účinné ke dni 31. prosince 2015, tj. za doby pojištění, které se kryjí s dobou účasti na důchodovém spoření, bude náležet nižší sazba 1,2 % výpočtového základu; bez této úpravy by došlo k neodůvodněnému zvýhodnění účasti na důchodovém spoření. Pokud však účastník důchodového spoření doplatí pojistné na důchodové pojištění, tj. rozdíl, o který bylo jeho pojistné nižší, bude prováděn výpočet důchodu tak, jako by účasten důchodového spoření

nebyl. Pro postup při vyměřování důchodů pozůstalých se však zachovává dosavadní úprava, neboť podle ní se k účasti na důchodovém spoření nepřihlíží.

K čl. XIII

K bodu 1

V přechodném ustanovení se umožňuje, aby v případě přiznání důchodu v období po ukončení důchodového spoření, avšak ještě v době, kdy nebylo možné doplatit pojistné na důchodové pojištění, byl účastník důchodového spoření, jemuž byla výše důchodu stanovena vzhledem k době účasti na důchodovém spoření, jeho důchod přepočten, pokud tento účastník doplatil pojistné na důchodové pojištění. Při tomto přepočtu se bude postupovat tak, jako by pojištěnec důchodového spoření účasten nebyl, neboť doplatil rozdíl pojistného. Vychází se z toho, že tento účastník by neměl mít odepřenu možnost po ukončení důchodového spoření doplatit, tak jako ostatní účastníci důchodového spoření, jimž ještě nebyl důchod přiznán, pojistné na důchodové pojištění a získat tak výhodnější nároky v důchodovém pojištění, přičemž navrhovaná právní úprava umožňuje provést doplatek pojistného až v průběhu roku 2017.

K bodu 2

Upravuje se postup v případě, kdy pojištěnec podal přede dnem nabytí účinnosti navrhovaného zákona žádost o určení výše procentní výměry starobního důchodu ve výši dosavadního invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně s tím, že pojištěnec převede částku ve výši 60 % svých prostředků důchodového spoření do státního rozpočtu, avšak o této žádosti nebylo do konce roku 2015 rozhodnuto; v tomto případě se bude po roce 2015 postupovat podle dosavadních právních předpisů.

K části jedenácté až dvacáté čtvrté:

V návaznosti na zrušení zákona č. 397/2012 Sb. a zákona č. 426/2011 Sb. se navrhuje zohlednit tuto skutečnost v ostatních předpisech, kterých se to týká, tj. zejména odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření a důchodové spoření.

K části dvacáté páté:

K bodu 1

S ohledem na navrhovaný zákon o ukončení důchodového spoření by bylo nedůvodné zachovávat povinnost penzijní společnosti uzavírat nové smlouvy o důchodovém spoření.

K bodu 2

Vzhledem k postupnému ukončení důchodového spoření, se kterým je spojena i povinnost penzijní společnosti přizpůsobit investování prostředků v důchodových fondech povinností stanoveným v zákoně o ukončení důchodového spoření, se zrušuje úprava povinnosti penzijní společnosti nabízet strategii spoření tzv. životního cyklu a dále povinnosti týkající se postupné změny strategie související s blížícím se důchodovým věkem.

K bodu 3

S účinností zákona o ukončení důchodového spoření již nebude možné registrovat pojistné smlouvy o pojištění důchodu a nároky účastníků důchodového spoření se budou řídit zákonem o ukončení důchodového spoření.

K bodu 4

Vzhledem k ukončení systému důchodového spoření a nemožnosti registrace nových pojistných smluv o pojištění důchodu je nutné zrušit povinnosti pojišťoven a penzijních společností týkajících se aktuální nabídky pojištění důchodu a poskytování závazných nabídek.

K části dvacáté šesté:

K bodu 1

Zásadním faktorem u fondového penzijního pilíře, jakým je doplňkové penzijní spoření, je dlouhodobost spoření za účelem možnosti naspořit dostatečný objem prostředků pro finanční zabezpečení ve stáří. Není tedy důvodné limitovat účast v doplňkovém penzijním spoření dosažením zletilosti, a proto by systém měl být otevřen všem bez omezení věku. Takto by nezletilým mohli přispívat např. rodiče, prarodiče, popř. jakákoliv třetí osoba. Obdobně jako je tomu u jiných finančních produktů, neexistovala by podmínka minimálního věku pro účast ani v doplňkovém penzijním spoření.

Z informací vedených Ministerstvem financí za čtvrtý kvartál roku 2014 vyplývá, že většina účastníků doplňkového penzijního spoření spadá do věkového intervalu 50 – 79 let (63% účastníků). Z celkového počtu 217 985 účastníků doplňkového penzijního spoření je ve věkovém intervalu 18 – 34 let 35 182 účastníků (16 %) zatímco za srovnatelně dlouhý věkový interval 60 – 74 let vstoupilo do účastnických fondů 102 515 (47 %) účastníků. Z těchto údajů vyplývá, že je nutné zatraktivnit doplňkové penzijní spoření pro zvýšení počtu mladých potenciálních zájemců o dlouhodobé spoření na stáří.

K bodu 2 až 4

Důvodem navrhované legislativní úpravy je technicky zabezpečit aplikaci § 17 odst. 1 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o doplňkovém penzijním spoření“), tak aby bylo při výkonu státní správy na úseku státního dozoru nad penzijními společnostmi při prověřování nároku na poskytování státního příspěvku možné jednoznačně identifikovat účastníka doplňkového penzijního spoření v příslušných registrech a následně posoudit jeho nárok na poskytnutí státního příspěvku při respektování způsobu získávání těchto údajů. Vzhledem k uvedenému je nezbytné rozšířit rozsah poskytovaných údajů uvedený v § 17 odst. 1 zákona o doplňkovém penzijním spoření o datum narození.

K bodu 5 a 25

Dosavadní právní úprava stanoví, že prostředky účastníka mají být převedeny nejpozději 5 let před vznikem nároku na dávky ve formě penze do povinného konzervativního fondu. Nárok na tyto typy dávek vzniká 5 let před dosažením důchodového věku podle zákona o důchodovém pojištění. Tzn., že prostředky účastníka mají být do povinného konzervativního fondu převedeny už 10 let před dosažením důchodového věku (pokud se účastník nerozhodne jinak), což může být zejména pro účastníky, kteří si své dávky hodlají vybrat formou jednorázového vyrovnání, nevýhodné. Vzhledem k tomu, že povinný konzervativní fond se svým charakterem přibližuje fondu peněžního trhu, nebude pravděpodobně jeho výnos dlouhodobě překonávat inflaci. Cílem navrhované úpravy je proto prodloužit investiční horizont o 5 let, kdy mohou být prostředky zhodnocovány v dynamičtějších fondech a zvýšit možnost dosažení vyššího zhodnocení. I po úpravě bude ovšem zajištěno (pokud se klient

nerozhodne jinak), že všechny prostředky budou k datu vzniku nároku na dávky ve formě penze umístěny v povinném konzervativním fondu.

K bodu 6 až 9, 12 až 14, 27 a 28

Zohledňuje se rušení systému důchodového spoření. Účinnost těchto změn se navrhuje stejně jako účinnost ustanovení o zrušení zákona o důchodovém spoření.

K bodu 10, 11, 29 a 30

Kapitálový požadavek týkající se doplňkového kapitálu na krytí peněžních prostředků, které nejsou přiřazeny do účastnických fondů, ale jsou placeny nebo vypláceny ve prospěch účastníků nebo při vracení státního příspěvku, je nevhodně nastavený. Obecně lze říci, že se jedná o „dvojité“ držení prostředků, což může být pro penzijní společnosti významně zatěžující. Tento kapitálový požadavek je tak potřeba upravit tak, aby byly uvedené peněžní prostředky dostatečně chráněny, ale zároveň nedocházelo k neúměrnému kapitálovému zatížení penzijní společnosti. Té se tak uděluje povinnost držet tyto prostředky před jejich přidělením příslušným účastnickým fondům na běžném účtu u depozitáře odděleně od ostatních prostředků určených k jinému účelu. Rovněž tyto prostředky nebude možné použít k jinému účelu, než který je stanoven v návrhu zákona. V případě úpadku penzijní společnosti jsou tyto prostředky vyloučeny z majetkové podstaty, nelze je postihnout výkonem rozhodnutí či exekucí a chráněny jsou i v případě převodu obhospodařování všech účastnických fondů na jinou penzijní společnost.

K bodu 15 a 16

Při vzniku systému doplňkového penzijního spoření došlo k zavedení limitů na úplatu náležející penzijní společnosti (tj. poplatky hrazené účastníky). S cílem zjednodušit strukturu poplatků pro účastníky byl tehdy zvolen poplatek typu „all in one“ (skládající se z úplaty za obhospodařování a zhodnocení), který nesmí překročit limity stanovené zákonem. Nastavení výše limitů v roce 2011, kdy zákon o doplňkovém penzijním spoření vznikal, nebylo možné srovnávat s fungujícími penzijními systémy. Ze zkušeností s aplikací této právní úpravy v praxi se ale ukazuje, že aktuální výše limitů je pro penzijní společnosti významnou překážkou zejména v oblasti zhodnocování prostředků účastníků, protože umístění prostředků do některých typů cenných papírů (s vyššími transakčními poplatky či poplatky za úschovu a opatrovnictví) by bylo pro penzijní společnosti ztrátové a jsou tak prakticky pro účastníky nedostupné, byť by mohly nabízet zajímavé zhodnocení či příspěv k diverzifikaci rizik.

Právní úpravu výše úplaty se navrhuje upravit tak, aby tato stále plnila roli ochrany spotřebitele, ale zároveň penzijním společností zlepšila podmínky pro zhodnocování prostředků účastníků a umožnila další rozvoj sektoru. I po zvýšení úplaty bude doplňkové penzijní spoření nejlevnějším produktem pro dlouhodobé spoření v České republice a bude i nadále patřit k nejlevnějším produktům dobrovolných penzijních systémů v rámci Evropské unie.

K bodu 17 až 19

Ustanovení se upravují tak, aby bylo umožněno České národní bance vymazat ze seznamu vázaných zástupců vázaného zástupce v případě, že zaniklo oprávnění zastoupeného k činnosti. Proces tak bude nastaven obdobně úpravě v ostatních sektorech finančního trhu.

K bodu 20

Cílem úpravy je rozšířit okruh povolených speciálních fondů kolektivního investování o ty, které nabízejí cenné papíry, které nejsou veřejně nabízeny v ČR, pokud jsou splněny

kvalitativní požadavky na strukturu aktiv a odkupování. Penzijní společnosti jsou kvalifikovanými investory, toto omezení se jeví nadbytečné.

K bodu 21 až 24

S cílem umožnění vyšší diverzifikace a výnosnosti účastnických fondů se zvyšuje limit pro investování do fondů kolektivního investování na 60 % hodnoty majetku v účastnickém fondu. V rámci tohoto limitu se současně se zvyšuje limit pro investování do cenných papírů vydávaných speciálními fondy kolektivního investování nebo zahraničními speciálními fondy kolektivního investování na 20 % hodnoty majetku v účastnickém fondu. Ovšem v rámci limitu pro investování do cenných papírů vydávaných speciálními fondy kolektivního investování nebo zahraničními fondy kolektivního investování lze nejvýše 10 % hodnoty majetku v účastnickém fondu investovat do syntetických ETF (exchange traded funds), tj. do ETF, které fyzicky nekopírují složení indexu. Odkazem v odstavci 4 se zajišťuje provázanost s příslušnou vyhláškou upravující požadavky na finanční index. Cílem úpravy je umožnit využití indexových fondů kolektivního investování, které jsou vhodným nástrojem na globální diverzifikaci rizik. Tato změna, rozšíření možností diverzifikace prostřednictvím tzv. indexových fondů, umožní penzijním společnostem snížit volatilitu dosahovaného zhodnocení a může také přispět ke zvýšení dlouhodobých výnosů pro účastníky.

Vzhledem k možnosti investovat až 20 % do speciálních fondů (non-UCITS fondů) je potřeba upravit i odstavec 1 (tj. expozice vůči jednomu fondu kolektivního investování) tak, aby se vztahoval i na tyto fondy. Za účelem zajištění obezřetné diverzifikace portfolia účastnického fondu se stanoví i limit expozice vůči jedné osobě, a to shodně jako je tomu i u jiných druhů investic.

K bodu 26

Vzhledem k saturaci trhu penzijních produktů vedoucí k pomalému nárůstu objemu prostředků v účastnických fondech a k vytvoření většího počtu investičních strategií, než je dostatečná poptávka, hrozí na základě stávajících zákonných požadavků odejmutí povolení k vytvoření účastnických fondů. Z tohoto důvodu se navrhuje nahradit povinnost České národní banky odejmout povolení k vytvoření účastnického fondu z důvodu neplnění stávajících zákonných požadavků na možnost uvážení dohledového orgánu při posouzení individuální situace účastnického fondu. Tato změna rovněž dohledovému orgánu umožní větší míru diskrece za účelem možnosti zhodnotit i vliv na stabilitu sektoru jako celku.

K bodu 31

Ustanovení o právu penzijní společnosti na úhradu věcných nákladů při poskytování informací pro účely prováděné exekuce se ukazuje jako nedostatečné, neboť náklady spojené s prováděním exekuce nebývají v praxi penzijním společnostem hrazeny. Proto se toto právo penzijní společnosti neomezuje pouze na náhradu věcných nákladů, ale obecně nákladů spojených s prováděním exekuce. Navrhovaná formulace je převzata ze zákona upravujícího pojišťovnictví, kde v praxi nečiní potíže.

K bodu 32 a 33

U transformovaného fondu postupuje penzijní společnost podle zákona o penzijním připojištění, pokud není v zákoně o doplňkovém penzijním spoření stanoveno jinak. Zvyšuje se maximální limit pro využití portfolia dluhopisů držených do splatnosti z 30 % na 35 % (původní hranice je obsažena v zákoně o penzijním připojištění) u transformovaného fondu s cílem snížit dopad výkyvů úrokových sazeb u tohoto dlouhodobého spoření. Tyto cenné papíry se pak neoceňují reálnou hodnotou.

K části dvacáté sedmé:

V souvislosti se zrušením možnosti registrace smluv o důchodovém spoření a zákona o pojistném na důchodové spoření se navrhuje upravit příslušné ustanovení.

K části dvacáté osmé:

V návaznosti na zrušení důchodového spoření je tuto skutečnost nutné zohlednit i v zákoně o investičních společnostech a investičních fondech.

K části dvacáté deváté:

Tento zákon obsahuje jak úpravy zákonů, které musí nabýt účinnosti 1. ledna 2016, tedy stejně jako zahájení procesu ukončení důchodového spoření, tak změny zákonů, které souvisejí s ukončením důchodového spoření, nicméně jejich účinnost je nezbytná až dokončením navrženého procesu likvidace důchodových fondů a veškerých souvisejících řízení.

Navrhuje se, aby tento zákon nabyl účinnosti stejně jako zákon o ukončení důchodového spoření, tj. 1. ledna 2016.

Zrušení úpravy v zákoně o důchodovém pojištění (čl. XII bod 18), která se týká zahrnutí prostředků účastníka důchodového spoření do důchodových práv převáděných do důchodového systému EU nebo jejich institucí, se v návaznosti na úpravy v zákoně o ukončení důchodového spoření navrhuje až od roku 2017.

Ačkoliv dne 1. ledna 2016 bude zrušen zákon č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodové spoření, ve znění pozdějších předpisů, pojistná řízení týkající se pojistného na důchodové spoření budou probíhat i během roku 2016. Tj. je vhodné odstranit odkazy na pojistné na důchodové spoření v jednotlivých právních předpisech až od roku 2017 poté, co tato řízení budou skončena.

S ohledem na to, že po likvidaci důchodových fondů a vyplacení prostředků účastníkům budou muset doběhnout všechna řízení, navrhuje se účinnost těch částí předkládaného zákona, které upravují dohledové pravomoci České národní banky, ve stejný okamžik, jako je navrhováno zrušení zákona č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, ve znění pozdějších předpisů. Se zrušením zákona o důchodovém spoření souvisí i nutnost „vyčistit“ právní řád v těch oblastech, v nichž byla existence tohoto fondového pilíře zohledněna. Tj. účinnost těchto částí nebo příslušných bodů (např. zákon o účetnictví, o auditorech, vyjmenované body u změn zákona o doplňkovém penzijním spoření) se navrhuje ve stejný okamžik jako zrušení zákona o důchodovém spoření.